

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

Факультет економіки, соціальних технологій та туризму

Кафедра соціально-трудових відносин
та соціальної роботи

Віктор СУХОМЛИН

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступників, які вступають на навчання для здобуття
освітнього ступеня БАКАЛАВРА
зі скороченим терміном навчання (2 р. 10 міс.)
за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування

Форма навчання: денна/заочна

Програма фахового іспиту для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі скороченим терміном навчання (2 р. 10 міс.) за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування

Розробник програми:

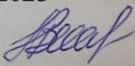
Карагодіна Олена Геннадіївна, доктор медичних наук, професор

Карагодіна О. Г. Програма фахового іспиту для вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі скороченим терміном навчання (2 р. 10 міс.) за спеціальністю І10 Соціальна робота та консультування. К.: АПСВТ, 2025. 15 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання кафедри соціально-трудових відносин та соціальної роботи № 8 від 26.03.2025

Завідувач кафедри

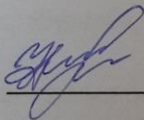

Наталя БАЛАШОВА

ПОГОДЖЕНО

протокол засідання приймальної комісії № 7 від 01.04.2025

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Надія ПИСАРЕНКО

ЗМІСТ

Вступ	3
Критерії та структура оцінювання	5
Зміст програми вступного випробування	6
Орієнтовний перелік питань вступного випробування	10
Список рекомендованої літератури	12

ВСТУП

Програма вступного іспиту зі спеціальності І10 Соціальна робота та консультування призначена для вступників, які бажають продовжити навчання за напрямом ОПП «Соціальна робота», зі скороченим терміном навчання (2 р. 10 міс.). Вона розроблена відповідно до навчальних програм з двох фахових дисциплін, що вивчаються здобувачами програми підготовки бакалаврів соціальної роботи на першому курсі: «Загальна психологія» та «Вступ до спеціальності “Соціальна робота”», з врахуванням вимог та рекомендацій МОН України.

Метою іспиту є оцінка рівня підготовки вступників за фаховими дисциплінами, необхідного для продовження навчання за ОПП «Соціальна робота».

Завдання програми пов'язані з вимогами до освітнього ступеня «бакалавр» з соціальної роботи і передбачають оцінку знань з основ психології та соціальної роботи, а саме: засвоєння основних понять і категорій з психології і соціальної роботи; розуміння сутності основних психологічних явищ і особливостей перебігу психічних процесів; розуміння головних теоретичних напрямів сучасної психології; уявлення про основні методи психологічного дослідження; розуміння призначення та функцій соціальної роботи в сучасному суспільстві; обізнаність зі сферами діяльності спеціаліста соціальної роботи та особливостями соціальної роботи з різними вразливими групами населення.

Програма складається з таких частин: критерії та структура оцінювання, зміст програми вступного випробування, орієнтовний перелік питань вступного випробування, список рекомендованої літератури.

Завдання білетів є рівнозначними за обсягом та складністю. Кожен білет містить два теоретичні питання – перше з дисципліни «Загальна психологія», друге – з дисципліни «Вступ до спеціальності “Соціальна робота”».

Вступні іспити проводяться у формі співбесіди (екзаменаційного випробування) зі вступниками відповідно до питань у отриманих ними білетів. Для підготовки до співбесіди використовуються спеціальні бланки, які заповнюються вступниками і після закінчення іспиту передаються у приймальну комісію, де

зберігаються протягом року.

Академічна доброчесність при складанні іспиту: очікується, що вступники під час процедури вступного випробування будуть представляти їхні знання та міркування. Списування, втручання у роботу інших вступників, отримання додаткової інформації за допомогою гаджетів тощо становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності під час процедури фахових випробувань є підставою для незарахування результатів приймальною комісією, незалежно від масштабів списування чи обману у будь-якій формі.

В умовах воєнного стану екзамен проводиться з використанням технологій дистанційного навчання.

КРИТЕРІЙ ТА СТРУКТУРА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання фахового іспиту проводиться в діапазоні від 100 до 200 балів:

180-200 балів (рівень D) – заслуговує вступник, який дав вичерпні відповіді на всі запропоновані питання, показав систематичні знання з поставлених питань, вміє аналізувати основні сучасні теоретичні та практичні проблеми в межах галузі знань, усвідомлює взаємозв'язок основних понять з профілем спеціальності, володіє відповідною термінологією.

135-179 балів (рівень B, C) – заслуговує вступник, який повністю розкрив запропоновані питання, виявив достатньо повні знання навчально-програмового матеріалу, орієнтується в сучасних теоретичних та практичних проблемах в межах галузі знань, вміє користуватись поняттями, але допускає неprincipiові помилки у викладенні матеріалу.

100-134 балів (рівень A) – ставиться вступникові, який виявив знання навчально-програмового матеріалу в обсязі достатньому для подальшого навчання, але допускає суттєві помилки у викладенні матеріалу, не володіє повною мірою понятійним апаратом.

0-99 балів – ставиться вступникові, який не має систематичних знань, викладає матеріал не послідовно, з порушенням логіки, допускає принципові помилки, що свідчать про обмеженість подальшого засвоєння навчального матеріалу.

Когнітивні рівні, необхідні для відповіді на запитання:

Рівень А – знання.

Рівень В – знання, розуміння.

Рівень С – знання, розуміння, застосування.

Рівень D – знання, розуміння, застосування, аналіз/синтез/оцінка

Мінімально допустима кількість балів, яка дозволяє скласти вступний іспит – **100**.

Особи, які отримали менш ніж 100 балів, позбавляються права на участь у конкурсному відборі.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Психологія як наука. Психіка як предмет наукового дослідження. Завдання

психологічної науки. Методологічні принципи психологічної науки: детермінізму, відображення, єдності психіки та діяльності, розвитку, системно-структурний принцип. Фундаментальні та прикладні галузі психології. Міждисциплінарні зв'язки психології. Становлення психології як самостійної науки. Класифікація методів психології. Психодіагностичні підходи: об'єктивний, суб'єктивний, проєктивний

Розвиток психіки і свідомості. Мозок та психіка. Функції психіки. Становлення свідомості людини. Неусвідомлюваний рівень психічної активності.

Пізнавальні психічні процеси. Поняття про відчуття. Психофізіологічні механізми відчуття та сприймання. Будова аналізатора. Види відчуттів. Поняття про сприймання. Види сприймання. Поняття про увагу. Види уваги. Властивості уваги. Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Процеси та закономірності пам'яті. Поняття про мислення. Абстрактно-логічне, образне та наочно-дійове мислення. Теорії мислення. Поняття про інтелект. Поняття про уяву. Види уяви. Місце уяви в творчому процесі. Розвиток уяви. Мова і мовлення як психічні процеси. Види мовлення та їх особливості. Функції мовлення. Умови ефективності мовної комунікації.

Поняття про емоцію. Види емоцій. Психофізіологічні основи емоцій і почуттів. Зовнішні прояви емоцій. Основні види емоцій. Функції емоцій і почуттів. Види почуттів.

Поняття про потреби, мотиви, інтереси. Зовнішнє та внутрішнє спонукання. Класифікація потреб. Поняття про волю. Структура вольового акту. Боротьба мотивів. Мотивація та воля. Вольові риси особистості. Поняття про локус контролю. Поняття про особистість. Співвідношення понять індивід, особистість, індивідуальність. Основні підходи до вивчення особистості. Концепція З. Фрейда. Основні положення біхевіоризму. Основні

принципи гуманістичної психології. Поняття про здібності. Рівні здібностей. Здібності та задатки.

Поняття про темперамент. Конституційні теорії темпераменту. Типи вищої нервової діяльності та темперамент. Психологічна характеристика типів темпераменту. Роль темпераменту в діяльності людини. Поняття про характер. Співвідношення темпераменту та характеру. Структура характеру. Вплив середовища і виховання на особливості характеру. Типи акцентуацій характеру.

Розділ 2. ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»

Актуальність соціальної роботи як професії в сучасній Україні та світі. Соціальна робота як наука і практична діяльність. Наукові підходи до визначення об'єкту і предмету соціальної роботи як виду професійної діяльності. Процес соціальної роботи на мікро-, мезо- і макрорівнях. Характеристика категорій клієнтів соціальної роботи.

Міждисциплінарний характер понятійно-категоріального апарату соціальної роботи. Зміст основних понять: явище, соціум, соціальне середовище, соціальні відносини, соціалізація, соціальне виховання, соціальна активність, соціальна діяльність, соціальні послуги, отримувач соціальних послуг, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальний педагог, соціальний працівник, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, добротність, волонтерський рух.

Етика та цінності соціальної роботи. Професійні цінності соціального працівника. Міжнародні та вітчизняний кодекси соціальної роботи.

Законодавство в Україні як чинник формування та розвитку механізму реалізації соціальної політики та соціальної роботи. Основи соціального законодавства. Законодавство України про сутність соціальної роботи: Конституція України, Закони «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю».

Законодавство України про соціальні гарантії сім'ї, дітям та молоді: «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про охорону дитинства», «Про допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» та інші. Законодавство України про соціальний захист та соціальне обслуговування: «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів війни та інших громадян похилого віку», «Про охорону здоров'я в Україні», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та інші. Законодавство України про попередження негативних явищ: «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», «Про запобігання захворювання на СНІД та соціальний захист населення» Роль, значення та види нормативних документів Президента України, Кабінету Міністрів України, органів місцевого самоврядування з питань соціальної допомоги, соціального обслуговування, соціальної профілактики, аналізу соціальних проблем та інших напрямів здійснення соціальної політики, реалізації завдань, мети соціальної роботи в Україні.

Форми та методи соціальної роботи. Поняття та класифікація технологій соціальної роботи. Особливості технологій соціальної роботи (гнучкість, неперервність, циклічність, дискретність).

Особистісно-професійні характеристики та основні функції соціального працівника. Вимоги до фахівця соціальної роботи. Посадові обов'язки соціального працівника. Професійні знання та вміння соціального працівника. Особистісні та моральні якості соціального працівника. Сфери і напрямки діяльності соціального працівника.

Соціальна робота з сім'єю. Поняття «сім'я». Соціальні проблеми сім'ї. Фактори, що зумовлюють нинішній стан сім'ї у світі й в Україні. Типології сімей. Особливості соціальної роботи з сім'ями військовослужбовців. Соціальний захист дитинства. Соціальний захист інтересів жінок. Специфіка соціальної роботи з молоддю. Система соціального обслуговування населення. Діяльність центрів

соціальних служб. Партнерство соціальних служб та благодійних і громадських організацій Соціальна робота з особами з інвалідністю. Особливості соціальної роботи з людьми зрілого віку. Соціальна робота в сфері зайнятості.

Поняття «соціальний ризик». Класифікація «груп ризику». Особливості соціальної роботи з людьми, які мають залежність від психоактивних речовин. Особливості професійної діяльності соціальних працівників в період повномасштабного вторгнення. Організація допомоги внутрішньо переміщеним особам, ветеранам, сім'ям військовослужбовців.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Психологія як наука та її предмет.
 2. Методи сучасної психології.
 3. Психологія серед інших наук.
 4. Історія становлення психології як науки.
 5. Мозок і психіка.
 6. Стадії розвитку психіки.
 7. Загальна характеристика основних течій в психології ХХ ст.
 8. Основні поняття концепції З. Фрейда.
 9. Категорії та основні принципи біхевіоризму.
 10. Становлення та основні принципи гуманістичної психології.
 11. Когнітивна сфера особистості (відчуття, сприймання, пам'ять, увага, мислення, уява, мовлення).
 12. Поняття про відчуття. Класифікація відчуттів.
 13. Основні процеси пам'яті. Класифікація видів пам'яті.
 14. Поняття про мислення. Види та операції мислення.
 15. Увага. Функції і види уваги.
 16. Поняття про мову та її функції.
 17. Поняття про уяву. Розвиток уяви, прийоми уяви.
 18. Емоції та почуття. Види емоцій.
 19. Поняття про потреби, мотиви, інтереси.
 20. Вольова сфера особистості.
 21. Свідомість та неусвідомлюваний рівень психічної активності.
 22. Темперамент. Психологічні характеристики темпераменту.
 23. Характер. Визначення рис характеру.
 24. Класифікація здібностей. Розвиток і застосування здібностей.
- Задатки.
25. Поняття про особистість та її структуру.
 26. Соціальна робота як наука, навчальна дисципліна та вид професійної діяльності.
 27. Професійні цінності та етичні принципи соціальної роботи.
 28. Міжнародні та вітчизняний кодекси соціальної роботи.
 29. Поняття «клієнт» у соціальній роботі. Професійні відносини клієнта та соціального працівника.

30. Суб'єкт-суб'єктні відносини клієнта і соціального працівника.
Принцип насаження в соціальній роботі.

31. Форми та методи соціальної роботи.

32. Основні функції соціального працівника.

33. Напрямки та сфери діяльності соціального працівника.

34. Професійно важливі особистісні якості соціального працівника.

35. Професійні знання та вміння, посадові обов'язки соціального працівника.

36. Особливості соціальної роботи з сім'ями в Україні.
Соціальний захист дитинства.

37. Особливості професійної діяльності соціальних працівників в період повномасштабного вторгнення.

38. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами.

39. Соціальна робота з учасниками бойових дій та їхніми сім'ями.

40. Особливості соціальної роботи з особами, які мають залежність від психоактивних речовин.

41. Соціальна робота з людьми похилого віку.

42. Специфіка соціальної роботи з молоддю.

43. Поняття «соціальний ризик». Класифікація «груп ризику».

44. Зміст та форми соціальної реабілітації.

45. Зміст та форми соціальної профілактики.

46. Класифікація технологій соціальної роботи.

47. Роль громадських організацій у наданні соціальних послуг особам, які належать до соціально вразливих верст населення.

48. Законодавство України про соціальний захист та соціальне обслуговування: Закон України «Про соціальні послуги», «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

49. Законодавство України про соціальні гарантії сім'ї, дітям та молоді.

50. Закони України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів війни та інших громадян похилого віку».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. [текст] навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 388 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Звереві. – К., Сімферополь : «Універсум», 2012. – 536 с.
3. Загальна психологія: навч. посіб. / О. П. Сергєєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
4. Заєць С. С. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» в схемах і таблицях : навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.] / С. С. Заєць. – Умань, 2016. 58с. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/5938/1/soc._rob._v_shemah_i_tabl.pdf
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота»: навч.- метод. посіб. / О. Г. Карпенко. – К.: Видавничий дім «Слово», 2011. – 248 с. 130
6. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики: Навч.посібник для студентівсвищих навчальних закладів / за заг.ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-Центр., 2010. – 320 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. К.: Ліра, 2020. – 564 с.
8. Савчин М.В. Загальна психологія: підручник/ М. Савчин. – 4-е видання, допов. – К.: ВІЦ «Академія», 2024. – 352 с.
9. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. – К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/TetyanaSemigina/publication/34200363_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf.
10. Соціальна робота з різними групами клієнтів [Текст] : навч. посіб. / І. В. Кулик. – Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 236 с.
11. Соціальна робота: реалії та виклики часу [Текст]: навч.- метод. посіб. / [уклад. С. О. Омельченко та ін.] ; Київ. нац. ун-т ім.

Тараса Шевченка, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т». - Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. – 229 с.

12. Теорія та практика соціальної роботи [Текст] : навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів / О. Г. Карпенко, Н. Ф. Романова. - Київ: СЛОВО, 2015. – 408 с.

Навчально-методичне видання

КАРАГОДІНА ОЛЕНА ГАННАДІЇВНА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

для вступників, які вступають на навчання для здобуття
освітнього ступеня бакалавра зі скороченим терміном навчання

(2 р. 10 міс.) за спеціальністю

І10 Соціальна робота та консультування

Відповідальний за випуск Олена Карагодіна

Академія праці, соціальних відносин та туризму
(АПСВТ)

вул. Кільцева дорога, 3-А. Київ, 03187

Тел./факс (044) 522-49-40